GAZETA LWOWSKA.

We Srodę   Nro. 6.   14. Stycznia 1824

Wiadomości kraiowe.

— *Ze Lwowa.* —

N. Pan raczył C. K. Radzę i zarządzaiącego Lekarza sztabowego, Doktora Steinbüchel za wierne i gorliwe usługi, w przeszłych czasach woyny świadczonych, wynieść do Stanu Szlachectwa Austryiackiego z przydomkiem ode Rheinwall i uwolnieniem od płacenia taxy.

Z *Hermansztadu d. 5. Grudnia.* — Wysoki Rząd kraiowy ogłosił pod d. 2. Grudnia, iż w pogranicznym Ibraiłowie wybuchło powietrze, i z tego powodu podróżni przybywaiący z Multan i Wołoszczyzny do Ziemi Siedmiogrodzkiey, przez dni 10, ich zaś towary przez dni 21 kontumacyi podlegaią.

— *Z Wiednia d. 30. Gradnia.* —

N. Pan naywyższem postanowieniem z d. 27go Października r. z. założyć kazał ekonomiią żupy solney w Hallein, którey przełożonym i Administratorem solnym mianował nayłaskawiey dotychczasowego Kommissarza żup Aloizego Hedynę.

N. Pan odebrawszy uwiadomienie od Kurateli tuteyszego C. K. Konwiktu pozwolił Henrykowi Weisse odprawiać publiczną dysputę we wszystkich gałęziach jurydyczno-politycznych umieiętności celem osiągnienia godności doktorskiey a to przez wzgląd na iego dobre prawie dwunastoletnie zachowanie się w Konwikcie i ażeby C. K. Konwiktowi dać powtórny dowód naywyższey łaski. Uroczystość ta odbyła się d. 17go Grudnia pod przewodnictwem nadwornego Kommissarza, Ministra Stanu, Konferencyi i Spraw Wewnętrznych Naywyższego Kanclerza Franciszka Hrabiego Saurau, w przytomności Kuratora C. K. Konwiktu Józefa Hrabiego Dietrichstein, wielu znakomitych osób i licznego zgromadzenia słuchaczów. Opponentami byli: Radca rządowy i Professor Franciszek de Egger, Professor Józef Kudler i Professor Wincenty Wagner. Defendent zbiwszy zarzuty na prędce z wielką umieiętnością i z powszechnem zadowoleniem dostał na końcu od Naywyższego Kanclerza w imieniu N. Pana pierścień brylantowy.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Z Hawanny donoszą pod d. 9tym Listopada: Dnia 13. z. m. strzelano ieszcze ciągle do twierdzy Vera-Cruz. Rząd Mexykański rozgniewany tem rozkazał, ażeby wszyscy dawni Hiszpanie kray opuścili, ci co do Europy myślą się udać w d. 90ciu, a ci co do Kuby w d. 40tu. Poźniey uchwalono także konfiskacyią ich maiątków; rozumić się, że tu o tych tylko mowa, co w przeciągu wyznaczonego czasu nie odiadą. Kommissarze Hiszpańscy przybyli tu z Alvarado d. wczorayszego i myślą powrocić do Europy. Dnia 31. z. m pod Jenerałem Laborde odpłynęło do twierdzy S. Juan de Ulloa sześć okrętów woiennych a dwa transportowe. Oczekuią oświadczenia blokady wszystkich Mexykańskich portow. — Kongres Mexykański miał się zgromadzić d. 31go z. m. celem ułożenia Konstytucyi związku, ponieważ wszyscy członkowie byli iuż mianowani. — Korsarz Kolumbiyski Vencedor zabrał naymniey cztéry Hiszpańskie okręty, lecz załoga odebrała mu znowu szoner Gallega zwany przeznaczony z tąd do Vera-Cruz, powróciła z nim tutay d. 4., a d. 5. ma odpłynąć do Tampico.

Gazeta codzienna (*Quotidienne*) z d. 22. Grudnia umieściła następuiące wiadomości z Limy pod d. 1wszym Września: Woysko Królewskie codzień nowe odnosi zwycięztwa, i niewątpiemy, że ieżeli Rząd Hiszpański zechce podbić sobie niepodległych, nie przyydzie mu to z trudnością. Rojalistom braknie tylko okrętów, by mogli opanować brzegi, a osobliwie Limę i Kallao, zresztą maią obficie woyska, amunicyi, broni i pieniędzy. Nieustraszony Canterac*), który dawniey wkroczył do Limy z tryiumfem, osądził za rzecz przyzwoi-

---

*) Canterac dowodzący iak wiadomo, woyskiem Hiszpańskiem w Peru, urodził się w Bordeaux.
Uwaga Gazety codzienney.

opuścić to miasto d. 16. Lipca celem udania ę wgłąb kraiu i osadzenia stanowisk dawniey osiadanych. Lecz nim opuścił stolicę złożyła u municypalność na żądanie iego 1,600,000 urów (8,400,000 franków) na opędzenie potrzeb woyska; Canterac ziednał sobie szacuek wszystkich mieszkańców. Nikogo nie ścigał za polityczne uchybienia, był nawet tyle spaniałomyślnym, że naymnieyszey niewywierał zemsty na X. Pedemont tym nayzaciętszym Demagogu i Prezydencie rewolucyyney unty. Z maiątkami postępował sobie iak naysumienniey. Odieżdzaiąc pisał do Angielskiego Kommandora mieszkaiącego w Kallao, że wiadomo mu iż kilka domów trzymaiących sprawę niepodległych odstąpiło niby na pozór maiątek swój Angielskim poddanym, wszelako niezabierał tych maiątków, lecz gdy powróci, kto wie czy sobie tak łagodnie postąpi, ieżeli się co podobnego po iego powrocie wydarzy. Narzędzia i stęple potrzebne do wybiiania pieniędzy zabrał z sobą z miennicy i odesłał do Kusco stolicy Wice Króla la Serny gdzie dawna miennica korony Hiszpańskiey znowu przywróconą będzie. Niepodlegli wkroczyli tu (do Limy) po odchodzie rojalistów, lecz postępnią sobie wcale odmiennie od tych ostatnich. Maiątki więcey iak 600 rojalistycznych rodzin, które Limę opuściły przed Canterakiem, wzięli pod straż swoię i robią z niemi, co się im podoba. Żyiemy teraz pod ich tyrańską władzą; ale to niedługo potrwa, ponieważ sprawa niepodległości poniosła okropną klęskę, iak z następuiącego obaczemy:

»Woysko powstańców pod dowództwem Jenerała Santa-Cruz i iego Porucznika Brygadyiera Gamarra zaięło stanowisko na brzegach między Tacną i Moquegą, ponieważ nie mogło zapuszczać się wgłąb kraiu. Rojaliści pod sprawą walecznego Marszałka polnego Valdesa szli na przeciw woysku powstańców. Powstańcy niezdolni do odporu przeszli natychmiast na stronę pierwszych, reszta rozpierszchła się, zostali się tylko dway dowodcy, którzy szczęśliwie uciekli.«

Brazyliia i Portugaliia.

Podług Gazety *Diario do Governo del Imperio do Brasil* z d. 22. Października obchodzono uroczyście w Rio urodziny Cesarza D. Pedra I., któryto dzień był oraz rocznicą założenia Cesarstwa. Deputacyia głównego zgromadzenia (*assamblea general*) składała Cesarzowi powinszowania.

Cesarz dał następuiącą odpowiedź, którą urzędownie ogłoszono:

»Ze szczególnem upodobaniem przyimuię życzenie głownego zgromadzenia, które to zgromadzenie złożyło mi przez tak dostoyną Deputacyią w dzień moich imienin i rocznią wyniesienia mnie na Cesarza, a Brazylii na Cesarstwo. Tego ostatniego zdarzenia iako skutku pierwszego żaden dobry Brazyliianin kochaiący wolność, z oboiętnością obchodzić nie powinien.«

W Pałacu d. 12. Października 1823.

(Podpisano) Cesarz konstytucyyny i ciągły obrońca Brazylii.

W Bahii niektórzy zniechęceni chcieli podnieść rokosz przeciw Cesarzowi i nowemu porządkowi rzeczy. Wyznaczyli 4., 5. i 6. Wrzesnia na wykonanie tego zamiaru. Między woyskiem przyszło nawet do utarczki, która wszelako nie miała żadnych dalszych skutków.

Hiszpaniia.

„Madryt dnia 19. Listopada 1823.“

»Król Hiszpański chcąc dać dowody szacunku Hiszpańskiemu Duchwowieństwu, i ubolewaiąc, że mu okoliczności nie pozwalaią dla wyszczególniaiących się osób tego szanownego stanu, uczynić to, czegoby sobie życzył, dał Wielki Krzyż orderu Izabelli Katolickiey Arcybiskupowi Walencyi; Wielki Krzyż orderu Karola III. Arcybiskupowi Tarragony i Biskupom Orihueli, Pamplony, Urgelu, Ceuty, Malagi i Salsony.«

»Król Jmć mianować raczył Don Antonio Vargas y Laguna, Margrabią »Stałości.«

»Król ustanowił nowy order, który ci wszyscy nosić będą, co wzięli się do broni za prawość Rządu, w obronie Religii i Państwa. Gwiazda orderu będzie biała, złotem wyszywana. We środku znaydować się będzie krzyż pasowy i Królewska korona uwieńczona palmami i słowami: »*El Rey a la Fidelidad.*«

»Don Ramon d'Eguia mianowany został Jenerałem Kapitanem; Don Carlos O'Donnel, Baron d'Eroles i Hrabia d'Espagne dostali wielkie krzyża orderu Karola III., a Don Pedro de Echavarri mianowany został Margrabią »Wierności.«

»Don Vincente de Quezada, P. Pedro Grimarest i D. Gregoriz Laguna wyniesieni na godność Jenerałów Poruczników.«

Król mianował D. Remigia Argumosę naystarszego naczelnika w wydziale Spraw Zagranicznych, głównym Dyrektorem poczt, a Atanazego de Malgera Dyrektora Dóbr Koronnych w Kantabryi, głównym Dyrektorem dróg i mostów. Wszelako postanowił Król Jmć aż do dalszych rozkazów zatrzymać D. R.

Argumosę w wydziale Spraw Zagranicznych a D. Pedra Joanes, głównego Kassyiera Skarbu, mianował tymczasowo głównym Dyrektorem poczt.

»Wniosek wyroku Amnestyi przełożony został Królowi d. 16. t. m.«

»Mówią powszechnie w Madrycie, że PP. Vargas i Huerta zostaną Ministrami, a P. Erro obeymie znowu bióro Ministerstwa Skarbu.«

»Na posłuchaniu z d. 12. t. m. żegnał się Hrabia Pozzo di Borgo z Królem, a dnia 14. opuścił Madryt.«

»Ministeryium Woyny mianowało Juntę woyskową dla urządzenia gwardyi i woyska. Współczłonkami iey zostali: Xiążę Infantado, Baron d'Eroles, Hrabia d'Espagne i Marszałek polny Don Pedro Bailen. Sekretarzem Junty obrano Don Carlosa de Ullmann. Główni nadzorcy i Dyrektorowie wszelkiego rodzaiu broni są także współczłonkowie tey Junty.«

W Korunnie odebrano urzędowe doniesienia z Hawanny wraz z prywatnemi listami Gubernatora i Kapitana wyspy z dnia 6go Września z doniesieniem o poymaniu naczelników i współwinnych rokoszu, przy których znaleziono kokardy, odezwy i broń. Gubernator ciesząc się z waleczności i karności swoiego woyska oświadcza, że ma zupełne zaufanie w sposobie myślenia większości mieszkańców wyspy sprzyiaiących Królowi.

Zapalony obrońca Hiszpańskiéy rewolucyi były Deputowany Morena-Guerra odpłynął do Mexyku służyć niepodległym.

Restaurador z d. 14. Grud. umieścił list Jen. Riego, który własnoręcznie dniem przed straceniem swoiém ułożył. Jak Restaurador zapewnia, list ten kopiowany był na wyraźny rozkaz Króla z naśladowaniem ręki (*fac simile*) i składał się z następuiących wyrazów:

»Ia Don Rafał del Riego oświadczam ninieyszém, iako maiący zupełną władzę sądzenia, pamięci, rozumu i woli, że wierzę we wszystkie taiemnice naszéy świętéy Religii, o iakich naucza matka nasza Kościoł, na którego łonie umierać pragnę a spowodowany głosem sumienia odzywaiącego się we mnie więcéy, iak od dni czternastu, chcę dokąd imie moie dószło, uwiadomić wszystkich, że umieram zdaiąc się na Opatrzność, któréy sprawiedliwość szanuię i uwielbiam i że poznaię tę wykroczenia, za które poniosę śmierć zasłużoną.«

»Chcę oraz ogłosić zdanie moie, iak dalece wpływałem do systematu Konstytucyinego, do rewolucyi i iéy nieszczęśnych skutków. Z tych wszystkich powyżéy wyrażonych powodów, iak błagałem i błagam Naywyższego o przebaczenie za wszystkie moie występki, równie także błagam łagodności moiéy Religii, Króla i Narodu, którym nastawałem na życie, honor i maiątki, proszę oraz Kościoła, Tronu i wszystkich Hiszpanów, ażeby nie pamiętaiąc o moich dawnych uczynkach, iedynie wzgląd mieli na moie teraźnieysze wyznanie, nie odpowiadaiące wszelako życzeniom i gorliwości, z iaką ku zbawieniu duszy moiéy wzywam po raz ostatni Chrześciańskiego miłosierdzia Hiszpanów.«

»Ninieysze oświadczenie napisałem z własnéy moiéy woli i życzę sobie, ażeby było publikowane przez Alkadów JKMości, tym końcem pisałem własnoręcznie i podpisałem w przytomności sądowego pisarza, siedząc w więzieniu Królewskiém i w kaplicy skazanych na śmierć o godzinie osméy, szóstego dnia Listopada 1823.« (*podp.*) »Rafał del Riego.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Podług listów z Malty z d. 18. Listopada przybył Sir Tomas Maitland na tę wyspę. Z tychże listów dowiaduiemy się, że koło Malty zgromadzano znaczną siłę morską, która odpłynąwszy do Tunis od tamteyszego Deja żądać będzie zadosyć uczynienia pewnéy szkody, którą Angielska bandera poniosła od iednego z korsarzów Tunetańskich.

Gazety Londyńskie z d. 22. Grudnia umieściły listy z Trynidadu iedney z wysp Zachodnio Indyyskich datowane pod d. 21. Października, z których dowiaduiemy się, że między murzyńskimi niewolnikami tey osady odkryto spisek, maiący na celu wykorzenienie całey białey ludności. Miał wybuchnąć d. 1. Listopada.

Z powodu kłótni zaszłey pomiędzy niewolnikami, ieden z nich odkrył wszystko Rządowi. Powstanie miało bydź zrobione w równym czasie na wszystkich mieyscach wyspy. Wielu poymano niewolników, Rząd czuwa i prawo woyskowe wkrótce ogłoszone zostanie. Zatamowano wszelkie zatrudnienia.

Podług listów z wSierra-Leone murzyni aszanteyscy ruszyli w znaczney liczbie ku przeladkowi Coast, chcąc napaść i zrabować osadę. Sir M. Carthy miał w 7,000 ludzi wyiść przeciw nim dla dania im odporu. Dwa woienne okręty przybyły do przyladka Coastu, i sądziemy, że tym razem osada niczego obawiać się nie powinna. Nie dawno złożono z tronu trzech Afrykańskich Królów, a ich trony dano innym osobom.

Francyia.

Wyrok Sądu (*Assis*) w Donai (w północnym Departamencie), gdzie Jenerał Vandamme zasiada iako przysięgły, skazawszy na śmierć iednę kobietę, która miała otruć swoię macochę, skassowany został przez Sąd kassacyyny. Między powodami kassacyi zdawca sprawy podał na czele ten, że Jenerał Vandamme, iako osoba woyskowa nie powinien być przysięgłym, ponieważ przez to oczywiście przekraczaią się prawa nakazuiące, ażeby obżałowany przez sobie równych był sądzony. Ale Vandamme nie zasiadał między przysięgłymi, iako woyskowy, lecz iako cywilny, nawet w spisie przysięgłych podany był za fabrykanta nici. Ani wątpić, że obżałowana nie mogła się tego domyśleć, że fabrykant nici był oraz Jenerałem, a podobne błędne podania zachodziły i względem innych przysięgłych, które oskarżoney przełożone były we 24 godzin przed zagaieniem posiedzenia, z zapytaniem, czyli wyrażonym przysięgłym nie ma co do zarzucenia. Na tem ugruntowano kassacyią wyroku. Przyznano, że Vandamme może być przysięgłym, ale uważany nie iako Jenerał, lecz iako wyborca.

Włochy.

Do banku pożyczki w Rzymie nadesłano 20000 szkudów z stępuiącem oświadczeniem: Ponieważ pewna osoba, która nie chce być wymienioną, ma zamiar, Piusowi VII. kazać wystawić pomnik w Kościele Watykańskim i iuż na to otrzymała pozwolenie, przeto Kardynał Consalvi składa iey imieniem do Depozytu banku pożyczaiącego 20,000 szkudów przeznaczonych na wystawienie pomnika, którego robotę poruczono Kawalerowi Thorwaldsen.

Zjednoczone Niderlandy.

Podług wniosku do prawa przełożonego Stanom Jeneralnym będą za następuiące artykuły bądź we Francyi robione, albo z Francyi do Niderlandów wprowadzone płacić cło przywozowe, iak długo Rząd w teraźnieyszych okolicznościach poczyta to za rzecz potrzebną. Od cetnara białey albo malowaney porcelany płacić będą 33 (Niederl.) złotych, od faiansów 20 złotych, od wyrobów garncarskich rozmaitego rodzaiu po 15 od 100 procentu wartości. Bawełniane lub wełniane materyie iako też wełna przędzona, bądź rękoma, bądź machinami, odpłacać będzie 20 wartości od sta. Za kamienie okrętowe od tysiąca trzy złote. Zupełnie zakazany iest przywóz wszelkich towarów sklannych, wyiąwszy zwierciadła, przywóz sukna, kaźmierku, witryolu i innych kwasów, także zbożowey wódki. Inne dystylowane napoie, a nawet ocet i wino tylko od strony morskiey mogą być wprowadzone.

Niemcy.

Na posiedzeniu Seymu Związku Niemieckiego w Frankforcie nad Menem dnia 4. Grudnia większością kresek postanowiono, iż gdy urządzenie Elektora Heskiego z dnia 14go Stycznia 1814 nie odmawia wymiaru sprawiedliwości nabywcom Dóbr Koronnych Westfalskich, ci więc odsyłaią się do Rządu kraiowego, który iuż weszli z niektóremi w układy, a inni podobnegoż wypadku spodziewać się mogą. Co się zaś tycze wierzycieli dawnieyszego Skarbu Westfalskiego, Seym wezwał Posłów interessowanych Mocarstw, aby prosili Rządów swoich o spieszne ukończenie układów w tey mierze, poruczonych wspólney Kommissyi w Berlinie.

Seym Wirtembergski składa się i w tym roku z iedney Izby Deputowanych. Członkowie bowiem pierwszey Izby, będący wszyscy prawie Xiążętami i Hrabiami niegdyś udzielnemi, wzbraniaią się należeć do prawodawstwa, dopóki Monarcha nie uzna ich żądań, które za niepodobne do przyięcia ogłosił. Dla tego ziechało 15 członków rzeczoney Izby, co gdy nie stanowi większości, nie może zatem bywać posiedzenie. Sama więc Izba Deputowanych trudni się czynnościami prawodawczemi a uchwały iey wezmą skutek, skoro ie Monarcha potwierdzi.

Rossyia.

Ukaz Senacki z d. 25. Czerwca r. z. potwierdzaiąc Ukaz wydany pod d. 13. Marca r. 1822 pozwala dziedzicom bez poprzedniczego Sądowego badania wysełać poddanych na Syberyią, ieżeli oddaią się piiaństwu, lub przez złe uczynki niepokoią panów swoich. Władze Sądowe nie powinny więcey odbierać od poddanych żadnych przeciw temu zażaleń, lecz dziedzic chcący wysłać poddanego na Syberyią, poda tylko prośbę do Rządu Gubernialnego, który ią natychmiast wykona.

Dzień 20. Stycznia ma bydź wyznaczony na zaślubiny W. Xięcia Michała z Karoliną Xiężniczką Wirtemberską.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest II. Numer Rozmaitości.)

Redakcyia, Józefa Bensy; Druk, J. J. Pillera.